

Lokale lasten rijzen niet de pan uit

Het gemiddelde rioolrecht stijgt dit jaar met 6,6% en de gemiddelde reinigingsheffing met 5,3%. Het gemiddelde OZB-tarief voor woningen ligt 4,3% hoger dan vorig jaar, dat voor niet-woningen stijgt met 4,9%. De toeristenbelasting gaat gemiddeld 5% omhoog. Gezien tegen een inflatie van circa 4,5 procent zijn dit allemaal gematigde ontwikkelingen. Het gemiddelde OZB-tarief bedraagt voor woningen € 5,37 (eigenaarstarief en gebruikerstarief samen). Dat is lager dan de rijksbelasting op de eigen woning, het eigenwoningforfait. Dat kent omgerekend naar een bedrag per € 2.268 een tarief van circa € 7,62.¹

Aan provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting voor een auto van circa 900 kilo (VW Golf) is men dit jaar – net als vorig jaar – gemiddeld 8% minder kwijt dan het jaar ervoor. Door uitbreiding van het wagenpark, vooral met relatief zware auto's en auto's met dieselmotoren, levert deze belasting de provincies dit jaar toch 8% meer op dan vorig jaar.

Het gemiddelde tarief voor de verontreinigingsheffing (waterschappen) stijgt met 4,3% en dat van de ingezetenenheffing met 7,3%. Het gemiddelde tarief van de omslag gebouwd (de 'OZB van de waterschappen') loopt op met 5,7%.

Bruto woonlasten

Onder de bruto woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolrecht en reinigingsheffing, minus de Zalmsnip. Voor het gemiddelde meerpersoonshuishouden stijgen de gemeentelijke woonlasten dit jaar met 5,6%. Achter dit gemiddelde gaan lokale veranderingen schuil die lopen van een verlaging met 19% (Limmen, nu onderdeel van Casttricum, NH) tot een verhoging met

De voorgenomen introductie van het rekeningrijden dreigt de enige provinciale belasting, de motorrijtuigenbelasting, weg te halen. De waterschapsomslagen staan al enige tijd bloot aan kritiek op de ingewikkelde tariefstructuur. Regering en parlement, consumenten- en ondernemersorganisaties spreken regelmatig hun bezorgdheid uit over de hoogte van de lokale lasten en de verschillen tussen gemeenten.

En dan is er nog de wens van de VVD de OZB af te schaffen.

Reden om het hoofd koel te houden. De *COELO-Atlas 2002 van de lokale lasten* kan hierbij helpen.

**DR. M.A. ALLERS en
DRS. S. SCHRANTEE**

Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)

35% (Groesbeek, Gld.). In de goedkoopste gemeente bedragen de woonlasten € 334 (Oostburg, Z.) en in de duurste € 975 (Abcoude, Ut.). De gemiddelde woonlasten liggen op € 587. De lokale lasten voor éénpersoonshuishoudens zijn gemiddeld ruim € 50 lager dan die voor meerpersoonshuishoudens. Net als vorig jaar zijn er maar weinig gemeenten waar huishoudens met een minimuminkomen gemeentelijke belastingen verschuldigd zijn.

Nemen we ook de waterschapslasten mee,² dan zijn de woonlasten het laagst op Ameland: € 537, waarvan € 171 naar het waterschap Fryslân gaat en € 366 naar de gemeente. Op de tweede plaats staat Zevenaar (Gld., € 600), op de voet gevolgd door Veenendaal (Ut., € 601). Zowel de waterschapslasten (€ 179 respectievelijk

€ 181) als de gemeentelijke lasten (€ 421 respectievelijk € 420) zijn er hoger dan op Ameland.

De duurste plek om te wonen is Rozendaal (Gld.), waar het gemiddelde huishouden € 1.203 per jaar betaalt, € 972 aan de gemeente en € 231 aan het waterschap. Dit is meer dan twee keer zo veel als op Ameland of in Zevenaar en Veenendaal. Op de tweede plaats staat Abcoude (€ 1.180).

Netto woonlasten

Het is niet altijd zo dat gemeenten met hoge bruto-woonlasten ook veel geld overhouden aan de belastingen die zij van huishoudens innen.³ Dat komt doordat gemeenten met relatief waardevol onroerend goed binnen de grenzen een lagere algemene uitkering ontvangen dan andere gemeenten. Zij worden geacht een groter deel van hun uitgaven uit hun eigen belastinginkomsten te financieren. De netto woonlasten geven een indicatie van het bedrag dat een gemeente per huishouden van de woonlasten overhoudt. De netto woonlasten worden berekend als de bruto woonlasten min de korting op de algemene uitkering.

De netto woonlasten zijn het laagst in Putten (Gld., € 91) en Laren (NH, € 114). Dat laatste is opvallend, omdat de bruto woonlasten in Laren tot de hoogste van het land behoren. Doordat ook de gemiddelde woningwaarde in Laren zeer hoog is, vloeit er na de korting op de algemene uitkering maar een klein deel van de bruto woonlasten in de gemeentekas.

De hoogste netto woonlasten heeft Boskoop (ZH, € 597), een gemeente die in een gebied ligt met een slappe bodem, hetgeen hoge kosten met zich meebrengt. In theorie worden gemeenten voor dergelijke kostenposten gecompenseerd via de algemene uitkering uit het gemeentefonds, maar een

dergelijke compensatie is niet altijd perfect. Dat is één van de redenen dat gemeenten een eigen belastinggebied nodig hebben. Een andere reden is dat zij door hun eigen belastinggebied zelf een afweging kunnen maken tussen voorzieningenniveau en belastingpeil. Van gemeenten met hoge netto woonlasten die geen bijzondere kostenposten hebben mag worden verwacht dat zij hun inwoners een bovengemiddeld voorzieningenniveau aanbieden. Is dat niet zo dan wordt er niet efficiënt gewerkt.

Café-restaurant

Nieuw in de *Atlas* dit jaar zijn de gemeentelijke lasten voor een voorbeeldbedrijf. We hebben gekozen voor een café-restaurant, omdat een dergelijk bedrijf vermoedelijk in alle gemeenten wel voorkomt. We gaan uit van een WOZ-waarde van € 535.461, een waterverbruik van 2.500 m³ en een terras op gemeentegrond van 75m².⁴ Gemeenten waar het rioolrecht niet van het waterverbruik afhangt en waar het ook geen vast bedrag is blijven buiten

beschouwing, omdat de cijfers anders moeilijk vergelijkbaar worden.

Gemiddeld is een dergelijk café-restaurant per jaar € 2.682 kwijt aan gemeentelijke belastingen. In Westerkoggenland liggen de lasten het laagst (€ 681) en in Boskoop het hoogst (€ 7.910). In Boskoop is het rioolrecht bij een waterverbruik van 2.500 m³ hoger dan in alle andere gemeenten (€ 4.375), terwijl ook het precario bovengemiddeld is (€ 1.045). Westerkoggenland heeft de laagste OZB-tarieven van het land.

Niet elk café heeft natuurlijk een terras op gemeentegrond, en ook de WOZ-waarde kan over het land nogal variëren. Deze kaart geeft dan ook niet meer dan een indruk. Wel is duidelijk dat de lokale lasten voor ondernemingen net als die voor huishoudens nogal kunnen variëren tussen gemeenten.

Uit de *COELO-Atlas 2002* blijkt dat enkele vaak gehoorde klachten over de lokale belastingen een confrontatie met de feiten niet kunnen doorstaan. De lokale lasten rijzen niet de pan uit (ze stijgen weinig meer dan de inflatie) en zij leggen geen onevenredig grote

last op het huishoudensbudget (het eigenwoningforfait heeft omgerekend een hoger tarief dan de OZB). Hopelijk kan de discussie over de lokale belastingen na de verkiezingen in mei weer op een meer evenwichtige wijze plaatsvinden.

De *Atlas van de lokale lasten 2002* is te bestellen bij COELO, Postbus 800, 9700 AV Groningen of via telefoon 050 363 7018. Prijs € 35 plus € 5 verzendkosten.

Noten

- 1 Het eigenwoningforfait is een onderdeel van de inkomstenbelasting. Voor woningen vanaf € 75.000 geldt dat 0,8% van de WOZ-waarde als inkomen wordt belast. Bij een modaal inkomen valt dit onder een tarief van 42%, zodat het eigenwoningforfait voor een woning met de landelijke gemiddelde waarde van € 133.000 uitkomt op € 447. Dat is vergelijkbaar met een OZB-tarief van € 7,62. Met het feit dat het OZB-tarief betrekking heeft op hele eenheden van € 2.268 en het eigenwoningforfait niet is geen rekening gehouden.
- 2 Verontreinigingsheffing, ingezetenenheffing en omslag gebouwd.
- 3 Zie ook M.A. Allers, S. Schrantee, 'Woonlasten versus woonbaten', *B&G*, juli/augustus 2001, blz. 5-7.
- 4 Dit komt overeen met bedrijfsprofiel 4 uit de *Monitor Inkomsten uit Lokale Heffingen 2001* van het Ministerie van Financiën (zie bijlage 2).

Tarievenoverzicht 2002						
	Tarief in euro's			Verandering ten opzichte van 2001		
	Laagste	Gemiddelde ^a	Hoogste	Grootste daling	Mutatie van gemiddelde	Grootste stijging
<i>Gemeenten</i>						
OZB woningen	2,04	5,37	11,70	-21	+4,3	+36
OZB niet-woningen	2,04	7,50	16,98	-23	+4,9	+70
Reinigingsheffing ^b	51 ^c	227	370	-29	+5,3	+42
Rioolrecht ^b	33 ^c	104	261	-61	+6,6	+95
Bruto woonlasten ^d	334	587	975	-19	+5,6	+35
Netto woonlasten ^e	91	347	597	-38	+11,5	+282
Toeristenbelasting ^f	0,14 ^c	0,69	2,72	-100	+5,0	+150
Lasten café-restaurant ^g	681	2.682	7.910	nb	nb	nb
<i>Provincies</i>						
Provinciale opcenten ^h	62	82	95	-36	-7,7	-2
<i>Waterschappen</i>						
Verontreinigingsheffing ^b	108	139	181	-2	+4,3	+12
Ingezetenenheffing	10 ^c	25	80	-9	+7,3	+40
Omslag gebouwd	0,19 ^c	0,51	1,88	-21	+5,7	+71

a Gemiddelden zijn gewogen naar aantal inwoners (gemeenten en provincies), vervuilingseenheden (verontreinigingsheffing), ingezetenen (ingezetenenheffing) of WOZ-waarde (omslag gebouwd).

Nultarieven zijn meegerekend.

b Meerpersoonshuishouden.

c Wordt niet overal gegeven.

d Het bedrag dat een meerpersoonshuishouden in een woning met gemiddelde waarde betaalt aan OZB,

rioolrecht en reinigingsheffing, na aftrek van de Zalm-snip.

e Bruto woonlasten na aftrek van de korting op de algemene uitkering. Dit is wat de gemeente overhoudt van de

door de burger betaalde woonlasten.

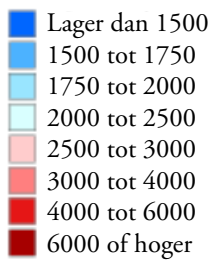
f Hotelovernachting.

g OZB, rioolrecht en precario voor terras op gemeentegrond.

h Volkswagen Golf, benzinemotor, op jaarbasis.

Lokale lasten voor café-restaurant

Bedrag in euro's

De 'witte' gemeenten kennen een riolrecht dat met de gekozen uitgangspunten niet is te berekenen

